

УДК 373.5.091.212.32:364.444:616-083(437.6)

DOI: 10.24144/2524-0609.2026.58.17-22

Баркасі Даніела

doc. RNDr. Mgr., PhD., доцент

кафедра соціальної роботи

заступник керівника інституту та завідувач кафедри бакалаврської програми
Університет охорони здоров'я та соціальної роботи Св.Єлизавети в Братиславі
Інститут бл.Метода Домініка Трчки в Міхайловцях, м.Михайлівці, Словаччина

barkasi@vssvalzbety.sk

<http://orcid.org/0000-0001-8266-5302>

Бабечка Йозеф

doc., PhDr., PhD, доцент

кафедра медсестринства

заступник декана з науки та досліджень

Католицький університет у Ружомбероку, м.Ружомберок, Словаччина

jozef.babecka@ku.sk

<https://orcid.org/0000-0002-1592-0833>

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПРОГУЛЮВАННЯ ЗАНЯТЬ НА НАВЧАЛЬНУ УСПІШНІСТЬ УЧНІВ СЕРЕДНІХ ШКІЛ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ

Анотація. Прогулювання занять є значною соціально-педагогічною проблемою, яка негативно втручається в навчальний процес і впливає на загальну шкільну успішність учнів. У середовищі середніх шкіл це явище проявляється не лише порушенням регулярної шкільної відвідуваності, але й пов'язане з нижчою мотивацією до навчання, слабшими навчальними результатами та підвищеним ризиком шкільної неуспішності. Регулярна участь у навчанні відіграє важливу роль у здобутті нових знань, розвитку навичок і формуванні позитивних навчальних звичок учнів. Мета дослідження: з'ясувати причини прогулювання занять серед учнів середніх шкіл Словаччини, рівень поширення прогулів з огляду на стать учнів та їхній вплив на навчальні результати учнів. У роботі була використана кількісна дослідницька стратегія, як інструмент було використано анкету власної розробки. Результати були опрацьовані непараметричним двовибірковим U-тестом Манна-Вітні (на рівні $\alpha = 0,05$) та коефіцієнтом рангової кореляції Спірмена R. Результати нашого дослідження показали, що навмисне пропускання занять трапляється частіше у хлопців, ніж у дівчат. Серед найчастіше зазначених причин відсутності були так звані фальшиві медичні причини як мотиваційні фактори з боку учнів. Водночас підтверджено, що прогули мають негативний зв'язок із навчальними результатами, причому зі зростанням рівня пропускання занять відбувається погіршення шкільної успішності. Результати дослідження вказують на потребу приділяти підвищену увагу профілактиці прогулів у шкільному середовищі. Важливо зосередитися передусім на посиленні мотивації учнів до навчання та створенні позитивного класного клімату. Значну роль відіграє також співпраця школи з родиною та своєчасна ідентифікація ризикових факторів, що призводять до пропускання занять. Частиною профілактики повинні бути також профілактичні та інтервенційні програми, спрямовані на підтримку регулярної шкільної відвідуваності та покращення ставлення учнів до школи.

Ключові слова: прогули занять, пропускання уроків, соціальна робота, сестринська справа.

Вступ. Прогулювання занять сьогодні є важливою соціально-педагогічною проблемою, яка негативно впливає на виховно-освітній процес і водночас на загальну шкільну успішність учнів. У середовищі середніх шкіл це явище пов'язане не лише з порушенням регулярної шкільної відвідуваності, але й зі зниженою мотивацією до навчання, слабкими навчальними результатами і, відповідно, вищим ризиком шкільної неуспішності. Регулярна участь у навчальному процесі відіграє ключову роль у засвоєнні нових знань, розвитку навичок і формуванні навчальних звичок учнів. Освіта є необхідною цінністю кожного народу. Водночас доступ до освіти є основним правом кожної людини. Освітній процес має реагувати на динамічні умови в суспільстві та постійно спрямовуватися на підвищення якості [1].

Відсутність на заняттях може призводити до певних прогалин у знаннях, які згодом впливають на загальну навчальну успішність учнів. Прогулювання занять водночас часто пов'язане з багатьма факторами, які можуть впливати на ставлення учня до школи та до освіти. Тому дослідження цього феномену є важливим з погляду ідентифікації причин і наслідків нерегулярної шкільної відвідуваності. Метою нашої роботи є проаналізувати вплив прогулювання занять на навчальну успішність учнів середніх шкіл та вка-

зати на можливі зв'язки між рівнем відсутності на заняттях і шкільними результатами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У професійній термінології прогулювання занять визначається як порушення поведінки учня, що проявляється навмисним пропусканням або уникненням шкільного навчання без згоди та відома батьків [2]. У цьому значенні прогулювання занять становить будь-яку невинуватану або непідтверджену відсутність у школі з урахуванням правил шкільної відвідуваності. Прогулювання занять є поняттям, яке часто пов'язується з негативним ставленням до школи чи неприйняттям цінності освіти. Також це може бути реакцією на невдачу в навчальній успішності [3].

У педагогічному аспекті прогулювання занять є одним із проявів соціально-патологічних явищ у шкільному середовищі [4]. Прогулювання занять і надалі сприймається як одна з найсерйозніших проблем, з якими стикаються початкові та середні школи, оскільки серед найчастіших причин незавершення дев'ятирічної обов'язкової шкільної освіти є саме надмірна відсутність учнів на заняттях [5]. Прогулювання занять означає недотримання основних правил, які діють для кожного учня [6].

Причини прогулювання занять є різноманітними та впливають із поєднання індивідуальних, сімей-

них, шкільних і соціальних факторів. Досить важливо не лише досліджувати частоту та способи прогулювання занять, але й його глибші взаємозв'язки. Це свідчить про те, що розв'язання цієї негативної проблеми потребує послідовного та індивідуального підходу [3].

Автори досліджували переважно психосоціальні фактори прогулювання занять, до яких віднесли передусім погані стосунки з предметом або вчителем, страх перед булінгом і поганими оцінками, перевантаження та тиск щодо успішності учня, вплив однолітків і знецінення норм. Приниження та булінг з боку класного колективу можуть викликати побоювання, які призводять до уникання шкільної відвідуваності. Не менш важливим елементом є страх академічної невдачі, який може відвернути учня від відвідування школи. Крім того, надмірне навантаження, пов'язане з високими очікуваннями, може викликати потребу втечі зі шкільного середовища. Нарешті, знецінення норм може відбуватися під впливом однолітків, які вважають «ходіння поза школою» сміливим вчинком або проявом бунтарства [7].

До психосоціальних факторів інші автори також віднесли порушення нервової системи, психосоціальну незрілість, емоційну лабільність, знижену адаптивність, порушення поведінки тощо [8]. Старшокласна молодь також у зв'язку з прогулюванням занять піддається негативному впливу куріння, вживання алкоголю або енергетичних напоїв. Ці ризикові фактори призводять до зниження фізичної активності молоді, підвищеного споживання їжі та, відповідно, до виникнення надмірної ваги й ожиріння. Із надмірною масою тіла пов'язані не лише соціальні незручності, але передусім і низка медичних ускладнень, таких як серцево-судинні, метаболічні чи інші хронічні захворювання. Уникнення цих ускладнень є також завданням сестринської справи. Необхідно інформувати молодь про профілактику виникнення ожиріння та всіх ризикових факторів [9]. Важливо створювати умови для стимуляції розвитку дитини від самого початку, оскільки розвиток особистості

дитини зумовлюється не лише генетичними факторами, але й впливом середовища [10].

Мета дослідження: з'ясувати думки учнів середніх шкіл Сочаччини щодо прогулювання занять. Часткові цілі: з'ясувати відмінності в причинах прогулювання занять; визначити рівень поширення прогулювання занять серед учнів середніх шкіл з огляду на стать; з'ясувати вплив прогулювання занять на навчальні результати учнів. Дослідницькі гіпотези:

Гіпотеза 1: Прогулювання занять частіше виникатиме через суб'єктивно зазначені фальшиві медичні причини як мотиваційні причини.

Гіпотеза 2: Прогулювання занять частіше траплятиметься у хлопців, ніж у дівчат.

Гіпотеза 3: Рівень прогулювання занять негативно впливатиме на навчальні результати учнів.

Методи дослідження. У нашому дослідженні як інструмент було використано анкету власної розробки, яка містила соціально-демографічні запитання та запитання, спрямовані на досліджувану область. У межах причин прогулювання занять ми досліджували дві категорії так званих мотиваційних факторів, до яких були віднесені такі пункти: не хочеться йти до школи, відсутність інтересу до навчання, бажання проводити час в іншому місці. До так званих фальшивих медичних причин були віднесені такі пункти: симулювання хвороби, зловживання виправдовувальними довідками та удавання болю або втоми. Для оцінювання отриманих даних було використано непараметричний двовибірковий U-тест Манна-Вітні (на рівні $\alpha = 0,05$) та коефіцієнт рангової кореляції Спірмена R.

Дослідну вибірку було сформовано цілеспрямованим відбором і вона складалася з учнів середніх шкіл Кошицького краю. Із загальної кількості було представлено 71 жінку (45,5%) та 85 чоловіків (54,5%). Учні були віком від 15 до 19 років і навчалися в гімназіях та середніх професійних школах (Таблиця 1).

З огляду на тип школи, більшу частку становили учні середніх професійних шкіл у кількості 77, тоді як у гімназіях було представлено 45 учнів (Таблиця 2).

Таблиця 1

Дослідна вибірка

Відповідь	Жінка		Чоловік		Разом	
	р.	%	р.	%	р.	%
Гімназія	37	23,72	27	17,31	64	41,03
Середня професійна школа	34	21,79	58	37,18	92	58,97
Разом	71	45,51	85	54,49	156	100,00

Джерело: систематизовано автором

Таблиця 2

Характеристика вибіркової сукупності за типом школи та статтю вчителів

Відповідь	Жінка		Чоловік		Разом	
	р.	%	р.	%	р.	%
Гімназія	30	24,59	15	12,30	45	36,89
Середня професійна школа	42	34,43	35	28,69	77	63,11
Разом	72	59,02	50	40,98	122	100,00

Джерело: систематизовано автором

Виклад основного матеріалу. Метою першої гіпотези, для перевірки якої було використано непараметричний двовибірковий U-тест Манна-Вітні, було встановити, чи існує статистично значуща різниця в причинах прогулювання занять між студентами. Результати U-тесту Манна-Вітні згідно з таблицею 3 показали статистично значущу різницю в рівні навмисного пропускання школи з огляду на зазначені

причини між учнями гімназій та учнями середніх професійних шкіл ($U = 2101,00$; $p = 0,001459 < 0,01$). Значення effect size $\eta^2 = 0,059$ вказало на малий до середнього вплив фактора «причини прогулювання занять» на рівень навмисного пропускання школи – приблизно 6,00 % варіації показників прогулювання можна пояснити саме причинами. Гіпотеза 1 підтвердилася (Таблиця 3).

Таблиця 3

Результат U-тесту Манна-Уїтні для змінних гіпотези 1

	U-тест Манна-Уїтні За змінною «Тип школи» Позначені тести є значущими при $p < 0,05000$				
	Мотиваційні причини	Фальшиві медичні причини	U	Z	p-значення
Навмисне пропускання школи	4181,00	8065,00	2101,00	3,18265	0,001459

Легенда: Сума рангів – середній ранг, U, Z – тестова статистика, p – рівень статистичної значущості
Джерело: систематизовано автором

Різні дослідження вказують на відмінності у ставленні до шкільних обов’язків та дотриманні шкільних правил між хлопцями і дівчатами. У зв’язку з цими висновками за допомогою наступної гіпотези ми перевіряли, чи буде прогулювання занять частіше

траплятися у хлопців ($n = 85$), ніж у дівчат ($n = 71$).
Результати U-тесту Манна-Уїтні згідно з Таблицею 4 підтвердили статистично значущу різницю у рівні навмисного пропускання школи між дівчатами та хлопцями ($U = 2425,50$; $p = 0,0273 < 0,05$). Гіпотеза 2 підтвердилася.

Таблиця 4

Результат U-тесту Манна-Уїтні для змінних гіпотези 2

	U-тест Манна-Уїтні За змінною «Стать» Позначені тести є значущими при $p < 0,05000$				
	Сума рангів вища	Сума рангів нижча	U	Z	p-значення
Навмисне пропускання школи	4981,500	7264,500	2425,50	-2,2071	0,027309

Легенда: Сума рангів – середнє місце у ранжуванні, U, Z – тестова статистика, p – рівень статистичної значущості
Джерело: систематизовано автором

За допомогою наступної гіпотези ми перевіряли, чи існує зв’язок між прогулюванням занять та навчальними результатами студентів. Ми припускали, що частіше навмисне пропускання занять буде пов’язане з гіршою успішністю. Для оцінювання цієї гіпотези було використано коефіцієнт рангової ко-

реляції Спірмена. Результати кореляційного аналізу згідно з Таблицею 5 підтвердили статистично значущу, позитивну, середньо сильну кореляцію між рівнем прогулювання занять і академічною успішністю, відповідно неуспішністю учнів ($R = 0,674$; $p < 0,001$). Гіпотеза 3 підтвердилася.

Таблиця 5

Результати коефіцієнта Спірмена R для змінних гіпотези 3

Пара змінних	Кореляції рангового порядку Спірмена Пропущені значення видалено попарно Кореляції є значущими при $p < 0,05000$		
	Дійсні спостереження (N)	Коефіцієнт Спірмена (R)	p-значення
Навмисне пропускання школи та навчальні результати	156	0,673879	0,000000

Легенда: N – кількість, Spearman R – коефіцієнт кореляції Спірмена, p – рівень статистичної значущості
Джерело: систематизовано автором

Дослідження показало, що прогулювання школи зустрічається частіше серед хлопців, ніж серед дівчат, у співвідношенні 3:1 [2]. Значно частіше навмисне пропускання школи хлопцями порівняно з дівчатами було зафіксовано й у нашому дослідженні ($U = 2425,50$; $p = 0,0273 < 0,05$). Сучасні дослідження свідчать про те, що причини прогулювання школи є комплексними та охоплюють кілька аспектів: індивідуальні, сімейні, соціальні, психологічні та шкільні.

Серед шкільних аспектів найчастіше виявлялися: недостатнє керівництво школи, погані стосунки з учителями, слабка шкільна етика, поганий клімат у класі, булінг та порушення навчання [11]. Серед сімейних і соціальних аспектів найчастіше зустрічалися фізичні покарання, відсутність батьківського

нагляду, дисфункційне сімейне середовище, вплив однолітків та бідність [12]. Серед індивідуальних аспектів найчастіше враховувалися умови поза школою та ставлення учнів до навчання [13]. У нашому дослідженні частішими причинами пропусків уроків зі сторони учнів були так звані «фальшиві» медичні фактори як мотиваційні чинники. Інші автори зазначали, що типологія прогулювання школи відіграє ключову роль, оскільки дозволяє визначити різні профілі «прогульників» залежно від їхньої відсутності та причин пропусків [14].

Результати також вказали на комплексний зв’язок індивідуальних, сімейних та соціальних факторів, що впливають на шкільну відвідуваність. Подібні висновки наводить дослідження [15], в якому вияв-

лено пасивну форму прогулювання: неуважність під час уроків (37,68%), невиконання домашніх завдань (42,51%) та неприбрання підручників чи інших шкільних приладь (23,91%), а також активну форму: пропуск половини навчального дня (9,42%), пропуск цілого дня (16,86%), присутність у школі без участі в уроках (4,35%) та регулярне запізнення вранці (6,76%).

У дослідженні [16] було встановлено, що тривала шкільна відсутність у початковій школі суттєво знижує поточні академічні досягнення, рівень освіти та майбутній дохід протягом усього життя. Висновки узгоджуються з динамічною моделлю формування людського капіталу: шкільна відсутність спричиняє невеликі короткострокові втрати в навчанні, які з часом накопичуються та ведуть до гірших результатів на ринку праці.

Подібно, у дослідженні [17] було встановлено, що учні, які пропустили п'ять днів школи у віці 10 років, мали на 5,70 % вищу ймовірність не отримати жодної кваліфікації та на 4,20% вищу ймовірність бути безробітними. У нашому дослідженні ми виявили, що зі збільшенням рівня навмисного пропускання школи погіршуються навчальні результати учнів ($R = 0,674$; $p < 0,001$).

На основі отриманих результатів нашого дослідження пропонуємо такі рекомендації:

- посилення профілактичних програм у шкільному середовищі; соціальні працівники та медсестри педагогічних кабінетів повинні проводити профілактичні заходи, спрямовані на підвищення мотивації учнів до регулярного відвідування школи та підтримку позитивного ставлення до навчання;
- своєчасне виявлення ризикових учнів, у яких часто трапляються пропуски уроків, особливо з так званих «фальшивих» медичних причин;
- посилення співпраці школи, сім'ї та фахівців, оскільки ефективна профілактика прогулювання школи потребує тісної взаємодії між школою, батьками, соціальними та медичними працівниками у вирішенні індивідуальних проблем учнів;
- освіта учнів у сфері здоров'я та відповідальнос-

ті, де медичний персонал може через просвітницькі заходи сприяти формуванню у учнів відповідального ставлення до власного здоров'я та запобігати зловживанню медичними причинами як виправданням відсутності у школі.

Висновки. На основі проведеного дослідження можна констатувати, що проблема прогулювання школи є комплексним явищем, на яке впливають численні взаємопов'язані фактори. Результати нашого дослідження підтвердили дані попередніх досліджень: прогулювання школи зустрічається частіше серед хлопців, ніж серед дівчат. Статистичний аналіз показав значно вищий рівень навмисного пропускання школи у хлопців, що узгоджується з попередніми висновками. Дослідження також підкреслює, що причини прогулювання не можна зводити лише до одного фактора, а слід розглядати їх у ширшому контексті індивідуальних, сімейних, соціальних та шкільних аспектів. Серед значущих шкільних факторів – якість стосунків між учнями та вчителями, клімат у класі та наявність булінгу. Сімейне та соціальне середовище може впливати на прогулювання через недостатній батьківський нагляд або дисфункційне сімейне середовище. У нашому дослідженні найбільш поширеною причиною пропусків були «фальшиві» медичні причини, які можна інтерпретувати як фактори, що сприяють відсутності в школі. Важливим відкриттям є також сильний зв'язок між рівнем прогулювання та навчальними результатами учнів. Результати нашого дослідження показали, що зі збільшенням рівня навмисного пропускання школи відбувається погіршення навчальних результатів. Цей факт підтверджують і міжнародні дослідження, які звертають увагу на довгострокові негативні наслідки шкільної відсутності для освіти, працевлаштування та загального розвитку людського капіталу. З цих висновків випливає необхідність приділяти підвищену увагу проблемі прогулювання та впроваджувати превентивні заходи, які враховують комплексність його причин, підтримують позитивне шкільне середовище, сприяють співпраці школи з родиною та мотивації учнів до регулярного відвідування школи.

Вимоги до досліджень, що проводяться із залученням людей, тварин або їх біологічних матеріалів, персональних даних або конфіденційних даних. Усі процедури були виконані з дотриманням принципів добровільності згоди та конфіденційності.

Конфлікт інтересів. Автори підтверджують відсутність фінансових, особистих чи інших інтересів, що можуть розглядатися як потенційний конфлікт інтересів щодо публікації цієї статті.

Фінансування. Робота виконана за відсутності фінансової підтримки з боку будь-яких організацій.

Доступність даних. Це дослідження не передбачає використання додаткових наборів даних.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту не використовувались при написанні цієї роботи.

Список використаної літератури

1. Kendešová E. Energetická chudoba ako štruktúrny problém sociálnej polarizácie a vylúčenía. In: Vansač, P. a kol. (ed.), Humanitárna pomoc pre Ukrajinu a intervencie (skúsenosti) profesionálnych a dobrovoľníckych tímov s utečencami z Ukrajiny: Zborník z IX. Medzinárodnej vedeckej konferencie. 1. vyd. Warszawa, Poľsko: Collegium Humanum – Szkoła Główna Menedżerska, 2023. S.166-176.
2. Antolová J. Odborné postupy v pedagogickej a poradenskej praxi [Professional practices in pedagogical and counseling practice]. URL: <https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2022/06/Dieta-a-zaskolactvo.pdf>.
3. Valenta M., Michalík J., Martin L. Mentální postižení. Praha: Grada Publishing a.s, 2018. 392 s.
4. Jašeková D., Šmíkalová N. Vybrané sociálně – patologické javy v školskom prostredí a ich prevencia. URL: <https://www.prohuman.sk/pedagogika/vybrane-socialno-patologicke-javy-v-skolskom-prostredi-a-ich-prevencia>. ISSN 1338-1415.
5. Martínek Z. Agresivita a kriminalita školní mládeže. Praha: Grada Publishing a.s, 2015. 192 s.
6. Paugnerová M., Kvintová J. Přehled poruch psychického vývoje. Praha: Grada Publishing, a.s., 2016. 296 s.
7. Holeček V. Psychologie v učitelské praxi. Praha: Grada Publishing a.s, 2015. 224 s.
8. Bělík V., Hoferková S., Kraus B., a kol. Slovník sociální patologie. Praha: Grada Publishing a.s., 2017. 120 s.
9. Nemčíková M. Prevencia nesprávnej životosprávy stredoškolskej mládeže z pohľadu ošetrovatel'stva. Dni Praktickej Obezitológie A Metabolického Syndrómu. 2021. S.291–310.
10. Hučík J. Osoba s mentálnym postihnutím. In: J.Hučík a kol. (ed.), Špeciálna pedagogika pre sociálnu prácu. Michalovce: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, n.o. Inštitút bl. Metóda Trčku Michalovce, 2025. S.141–158.
11. Ramberg J., Brolin Láftman S., Fransson E., Modin B. School effectiveness and truancy: a multilevel study of upper

- secondary schools in Stockholm. *International Journal of Adolescence and Youth*. 2019. Vol.24 (2). P.185–198. <https://doi.org/10.1080/02673843.2018.1503085>
12. Ampofo E.T., Opoku K., Opoku-Manu M. Truancy as a predictor of poor academic performance among junior high school students in Ashanti Mampong municipality of Ghana. *European Journal of Education and Pedagogy*. 2022. Vol.3 (2). P.70–78. <https://doi.org/10.24018/EJEDU.2022.3.2.164>
 13. Ishak Z., Fin S.L. Factors contributing to truancy among students: a correlation between predictors. *Journal of Education, Society and Behavioural Science*. 2015. Vol.9 (1). P.32–39. <https://doi.org/10.9734/BJESBS/2015/17313>
 14. Mendoza-Berjano R., Gómez-Baya D., Grasmeyer A.J., Lorenzo-Fernández M., López-Bermúdez E., Rubio-González A. Truancy in secondary education: prevalence and profiles of students including characteristics of family environment and links with school. *Educación XX1*. 2024. Vol.27 (2). P.141–166. <https://doi.org/10.5944/educxx1.38573>
 15. Lázaro S., Urosa B., Mota R., Rubio E. Primary Education Truancy and School Performance in Social Exclusion Settings: The Case of Students in Cañada Real Galiana. *Sustainability*. 2020. Vol.12 (20). P.8464. <https://doi.org/10.3390/su12208464>
 16. Cattán S., A Kamhöfer D., Karlsson M., Nilsson Th. The long-term effects of student absence: evidence from Sweden. *The Economic Journal*. 2023. Vol.133 (650). P.888–903. <https://doi.org/10.1093/ej/ueac078>
 17. Dräger J., Klein M., Sosu E. The long-term consequences of early school absences for educational attainment and labour market outcomes. Glasgow: School of Education, 2023. 44 p. <https://doi.org/10.35542/osf.io/7z2bx>

References

1. Kendešová, E. (2023). Energetická chudoba ako štrukturálny problém sociálnej polarizácie a vylúčenia [Energy poverty as a structural problem of social polarization and exclusion]. In: Vansač, P. (ed.). *Humanitárna pomoc pre Ukrajinu a intervencie (skúsenosti) profesionálnych a dobrovoľníckych tímov s utečencami z Ukrajiny: Zborník z IX. Medzinárodnej vedeckej konferencie [Humanitarian aid for Ukraine and interventions (experiences) of professional and volunteer teams with refugees from Ukraine: Proceedings of the IX. International Scientific Conference]* (pp.166–176). 1 ed. Collegium Humanum – Szkoła Główna Menedżerska. [in Slovak]
2. Antolová, J. *Odborné postupy v pedagogickej a poradenskej praxi* [Professional practices in pedagogical and counseling practice]. <https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2022/06/Dieta-a-zaskolactvo.pdf>. [in Slovak]
3. Valenta, M., Michalík, J., & Martin, L. (2018). *Mentálni postihnutí* [Mental disability]. Grada Publishing a.s. [in Slovak]
4. Jašeková, D., & Šmíkalová, N. (2020). Vybrané sociálne – patologické javy v školskom prostredí a ich prevencia [Selected socio-pathological phenomena in the school environment and their prevention]. *Prohuman*. <https://www.prohuman.sk/pedagogika/vybrane-socialno-patologicke-javy-v-skolskom-prostredii-a-ich-prevencia>. [in Slovak]
5. Martinek, Z. (2015). *Agresivita a kriminalita školní mládeže* [Aggression and criminality of school youth]. Grada Publishing a.s. [in Slovak]
6. Paugnerová, M., & Kvintová, J. (2016). *Přehled poruch psychického vývoje* [Aggression and criminality of school youth]. Grada Publishing, a.s. [in Slovak]
7. Holeček, V. (2015). *Psychologie v učitelství* [Psychology in teaching practice]. Grada Publishing a.s. [in Slovak]
8. Bělík, V., Hoferková, S., & Kraus, B., et al. (2017). *Slovník sociální patologie* [Dictionary of social pathology]. Grada Publishing a.s. [in Slovak]
9. Nemčíková, M. (2022). Prevencia nesprávnej životosprávy stredoškolskej mládeže z pohľadu ošetrovateľstva [Prevention of unhealthy lifestyles among high school youth from a nursing perspective]. *Dni Pratickej Obezitológie A Metabolického Syndrómu*, 291–310. [in Slovak]
10. Hučík, J. (2025). Osoba s mentálnym postihnutím [Person with mental disability]. In J.Hučík a kol. (ed.), *Špeciálna pedagogika pre sociálnu prácu* [Special pedagogy for social work] (pp.141–158). Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, n.o. Inštitút bl. Metóda Trčku Michalovce. [in Slovak]
11. Ramberg, J., Brolin Låftman, S., Fransson, E., & Modin, B. (2019). School effectiveness and truancy: a multilevel study of upper secondary schools in Stockholm. *International Journal of Adolescence and Youth*, 24 (2), 185–198. <https://doi.org/10.1080/02673843.2018.1503085>
12. Ampofo, E.T., Opoku, K., & Opoku-Manu, M. (2022). Truancy as a predictor of poor academic performance among junior high school students in Ashanti Mampong municipality of Ghana. *European Journal of Education and Pedagogy*, 3 (2), 70–78. <https://doi.org/10.24018/EJEDU.2022.3.2.164>
13. Ishak, Z., & Fin, S.L. (2015). Factors contributing to truancy among students: a correlation between predictors. *Journal of Education, Society and Behavioural Science*, 9 (1), 32–39. <https://doi.org/10.9734/BJESBS/2015/17313>
14. Mendoza-Berjano, R., Gómez-Baya, D., Grasmeyer, A.J., Lorenzo-Fernández, M., López-Bermúdez, E., & Rubio-González, A. (2024). Truancy in secondary education: prevalence and profiles of students including characteristics of family environment and links with school. *Educación XXI*, 27 (2), 141–166. <https://doi.org/10.5944/educxx1.38573>
15. Lázaro, S., Urosa, B., Mota, R., & Rubio, E. (2020). Primary Education Truancy and School Performance in Social Exclusion Settings: The Case of Students in Cañada Real Galiana. *Sustainability*, 12 (20), 8464. <https://doi.org/10.3390/su12208464>
16. Cattán, S., A Kamhöfer, D., Karlsson, M., & Nilsson Th. (2023). The long-term effects of student absence: evidence from Sweden. *The Economic Journal*, 133 (650), 888–903. <https://doi.org/10.1093/ej/ueac078>
17. Dräger, J., Klein, M., & Sosu, E. (2023). *The long-term consequences of early school absences for educational attainment and labour market outcomes*. School of Education. <https://doi.org/10.35542/osf.io/7z2bx>

Рукопис надійшов: 10.03.2026

Перше рішення: 08.04.2026

Доопрацьовано (раундів: 1): 10.04.2026

Прийнято до друку: 21.04.2026

Опубліковано онлайн: 30.04.2026

Barkasi Daniela

doc. RNDr. Mgr., PhD, Associate Professor
Deputy Head of the Institute and Head of the Department for Bachelor's Degree Programme
St. Elizabeth University of Health and Social Work in Bratislava
Institute of bl. M.D. Trčku, Michalovce, Slovakia

Babečka Jozef

doc., PhDr., PhD, Associate Professor
Vice-Dean for Science and Research, Department of Nursing
Catholic University in Ružomberok, Ružomberok, Slovakia

**ANALYSIS OF THE IMPACT OF TRUANCY ON THE ACADEMIC ACHIEVEMENT OF
SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN THE CONTEXT OF SOCIAL WORK AND NURSING**

Abstract. Truancy represents a significant socio-pedagogical problem that negatively affects the teaching process and the overall academic success of students. In the environment of secondary schools, this phenomenon is not only manifested by the disruption of regular school attendance but is also associated with lower motivation to learn, poorer academic performance, and an increased risk of school failure. Regular participation in the educational process plays a crucial role in acquiring new knowledge, developing skills, and forming positive study habits among students. The study aimed to identify the reasons for truancy among secondary school students, the prevalence of truancy according to students' gender, and its impact on students' academic performance. A quantitative research strategy was used in the study, and a self-designed questionnaire served as the research instrument. The results were analyzed using the non-parametric two-sample Mann-Whitney U test (at a significance level of $\alpha = 0.05$) and Spearman's rank correlation coefficient R. The results of our research indicated that intentional absenteeism occurs more frequently among boys than among girls. Among the most commonly reported reasons for absence were so-called false health reasons used as motivational factors by students. At the same time, truancy was found to have a negative relationship with academic performance, with increasing levels of absenteeism associated with a deterioration in school achievement. Our findings highlight the need to pay increased attention to the prevention of truancy in the school environment. It is important to focus particularly on strengthening students' motivation to learn and creating a positive classroom climate. Cooperation between the school and the family, as well as the early identification of risk factors leading to school absenteeism, also plays an important role. Preventive and intervention programs aimed at supporting regular school attendance and improving students' attitudes toward school should also be part of prevention strategies.

Keywords: truancy, skipping classes, social work, nursing.